ומר אמר חדא כי׳ • לוקה קלי אבישול דחדא איסורא הוא אלא משום בשר בחלב איכא לאו דלא אתרו בו משום אכילת חלב ואיכא לוקה קלי אחכילה דאם לא אתרו בו משום אכילת חלב אלא משום בשר בחלב איכא לוקה דלא אתי איסור בשר בחלב ואיכא איסור חלב • במי חלב • מיבג"ל בלע"ז : הפגול והנותר • אלמא אע"ג דאסירי וקיימי אתי איסור בשר בחלב ואיכא עליהו ולוקה דרין גמי אם בשל חלב בחלב אלמא מרבויא ד"דגדי" נפקא לן דחייל על כל איסורין דאיסור פגול • גמי סבר בכל איסורין דאיסור חל על איסור ואינה אלא אכלי לה כמ"ד אין איסור חל על איסור ואגלי מובא איפלגינו בה : הרי הן כחלב • להכשיר את הזרעים וחלב נקרא משקה דכתיב (שופטים ז) ותפתח את נאד החלב ומשקה : והמוחל • משקה הוא מן הזיתים: הרי הוא כשמן • ושמן איקרי משקה דכתיב (שמות כט) משקה שמנים : אין לי אלא בחלב אמו • כלומר עז : תל״ל • מקרא שני : בחלב אמו • דמייתר לרבוי כל חלב בהמה טהורה דהאי הגיא לא מצרך ליה לכדשמואל דחלב זכר וחלב שחוטה וחלב ממאה ממה קרא דגופי׳ נפקי דהא אמו כתיב ולא שחוטה ולא זכר ולא ממאה דהא גדי ג) (כתיב) בטהורה משמעי כדאמרן להוציא את הממאה ועל כרחך ״אמו״ גמי טהורה דלי אמו ממאה לא הוי אינו טהור הלכך להכי ג) (לא) אתא וגדי משמע ליה גדי דווקא ובכר היה ושאר בהמות מגדי יחידה נפקי לאיסורא דלא סבירא ליה גדי הכל במשמע אפילו עגל ועגלה למה ליה לרבויי חלב פרה ורחל והא אמו כתיב ולקמן (דף קנז.) דמשמע לן יחורא דגדי גדי ל״ע למעוטי היה ושוף הכי מילי למאן דמשמע ליה גדי ואפילו עגל ועגלה אתי קרא יחידה למעוטי אבל למאן דמשמע ליה גדי דווקא קראי יחידי לרבויי אתו דלא למעוטי לא איצטריך ואם למעוטי ממאה, ולגליל לא איצטריך קרא דממשמעות ילף ליה כדאמרינא גדי ר״ע ולקמן דאמר אגיל גדי מעגלה: הא אתיא ליה ספיר בק״ו : מעיקרא דדינא • מתחלת הדין דקמני מה אמו אלא נאסרה עמו בהרבעה נאסרה עמו בבשול זהו תחלתו של ק״ו ויש להקשות מה לאמו שכן נאסרה ליעמוד עמו ביום אחד ולהכי נקט מעיקרא דדינא פירכא משום דפעמים מקשה על סוף הדין כגון דקתני סיפא פרה ורחל שנאסרו עמו בהרבעה אין דין שנאסרו עמו בבשול זהו סוף הדין ואם היה מקשה ואומר בהמה ממאה תוכיח שנאסרה עמו בהרבעה ולא נאסרה עמו בבשול זהו סוף הדין ולא תתמה על פרה ורחל כו׳ זו היא פירכא על סוף הדין : חלב אחותו גדולה מנין • אלא בהרבעה ולא נאסרה עמו בבשול אלא תתמה על פרה ורחל כו׳ זו היא פירכא על סוף הדין : חלב אחותו גדולה מנין • אלא שמעת דהייט פרה שהיא מין גדול הוא ומהאי קרא גופיה דרשי והנה אחריתא הוא ולישנא הוא דשני ועוד דלא נפקא ליה פרה ורחל מיעורא דחד קרא אלא פרה לחודה דמלוקה מן הגדי בשני חיטוקין אלא דנאסרה עמו בהרבעה ואלא דאין נכנסת עמו לדיר להתעבר אבל רחל נכנסת עמו לדיר להתעבר דהא מעבר בקר ואלאן כתיב (ויקרא כז) וכל אלאן במשמע לא נפקא ליה מיניה שהאסר עמו בבשול הלכך ליף ברישא פרה והדר אחיא ליה רחל בהאי הוה דלקמן בקר אינו נכנס עם הלאן להתעבר בפרק בתרא דבכורות (דף מ.) : ומה אמו • שאינה מלוקה ממנו לענין מעבר דהא מינה היא ואע״פ שכבר ילדה עדיין היא ראויה ליכנס עמו לדיר להתעבר דגדייה יולדת בתוך שנתה ונכנסת עם בנה לדיר להתעבר כשעדיין לא נכנסה להתעבר בבכורות (דף כ:) גדייה שילדה שלא בעת וכל בעתיה ילדו שלא [שלא] טלא נכנסות לדיר להתעבר ואפ״ה חלקה הכתוב ממנו לאוסרה עמו בבשול : אחותו גדולה • פרה שאינה נכנסת כו׳ : תלמוד לומר בחלב אמו • קרא יחידה לרבויי כל חלב וממילא איתרבאי פרה דאשכחן דנחלקה ממנו לענין מעבר היחלק ממנו לבשול : אחותו קטנה • רחל : מביניא • מאמו ומאחותו גדולה : תיתי מאמו • דמה אמו שלא נאסרה עמו בהרבעה נאסרה עמו בבשול אחותו קטנה שנאסרה עמו בהרבעה אינו דין שנאסרה עמו בבשול : מה לאמו כו׳ : מאמו ומאחותו קטנה ומאלי הדין שהרי אין להשיב עליו והכי דיינן מה אמו שנכנסת עמו לדיר לא הכי אחותו גדולה לא כל שכן וכי פרכת מה לאמו שכן נאסרה עמו בשחיטה תאמר באחותו גדולה אחותו קטנה תוכיח ומן ליכא למיפרך מה לאחותו קטנה שכן לא נכנסה כו׳ אלמא מפלגי דינא נפקא לן כך שמעתי וקשיא לי היכי נימא אחותו קטנה תוכיח הא אכתי לא קיימא לן אחותו קטנה לאיסורא ואני שמעתי דהכי פריך מאי חזית לאחותו גדולה נפקא לן מקרא אחותו קטנה מביניא תיפוק ליה לאחותו קטנה מרבויא דקרא וגדולה מביניא וקשיא לי אדא דמסתברא קרא כי רבי לאחותו גדולה לאיסורא

ומר אמר חדא כי׳ • לוקה קלי אבישול דחדא איסורא הוא אלא משום בשר בחלב איכא לאו דלא אתרו בו משום אכילת חלב ואיכא לוקה קלי אחכילה דאם לא אתרו בו משום אכילת חלב אלא משום בשר בחלב איכא לוקה דלא אתי איסור בשר בחלב ואיכא איסור חלב • במי חלב • מיבג"ל בלע"ז : הפגול והנותר • אלמא אע"ג דאסירי וקיימי אתי איסור בשר בחלב ואיכא עליהו ולוקה דרין גמי אם בשל חלב בחלב אלמא מרבויא ד"דגדי" נפקא לן דחייל על כל איסורין : הרי הן כחלב • גמי סבר בכל איסורין דאיסור חל על איסור ואינה אלא אכלי לה כמ"ד אין איסור חל על איסור ואגלי מובא איפלגינו בה : הרי הן כחלב • להכשיר את הזרעים וחלב נקרא משקה דכתיב (שופטים ז) ותפתח את נאד החלב ומשקה : והמוחל • משקה הוא מן הזיתים: הרי הוא כשמן • ושמן איקרי משקה דכתיב (שמות כט) משקה שמנים : אין לי אלא בחלב אמו • כלומר עז : תל״ל • מקרא שני : בחלב אמו • דמייתר לרבויי כל חלב בהמה טהורה דהאי הגיא לא מצרך ליה לכדשמואל דחלב זכר וחלב שחוטה וחלב ממאה ממה קרא דגופי׳ נפקי דהא אמו כתיב ולא שחוטה ולא זכר ולא ממאה דהא גדי ג) (כתיב) בטהורה משמעי כדאמרן להוציא את הממאה ועל כרחך ״אמו״ גמי טהורה דלי אמו ממאה לא הוי אינו טהור הלכך להכי ג) (לא) אתא וגדי משמע ליה גדי דווקא ובכר היה ושאר בהמות מגדי יחידה נפקי לאיסורא דלא סבירא ליה גדי הכל במשמע אפילו עגל ועגלה למה ליה לרבויי חלב פרה ורחל והא אמו כתיב ולקמן (דף קנז.) דמשמע לן יחורא דגדי גדי ל״ע למעוטי היה ושוף הכי מילי למאן דמשמע ליה גדי ואפילו עגל ועגלה אתי קרא יחידה למעוטי אבל למאן דמשמע ליה גדי דווקא קראי יחידי לרבויי אתו דלא למעוטי לא איצטריך ואם למעוטי ממאה, ולגליל לא איצטריך קרא דממשמעות ילף ליה כדאמרינא גדי ר״ע ולקמן דאמר אגיל גדי מעגלה: הא אתיא ליה ספיר בק״ו : מעיקרא דדינא • מתחלת הדין דקמני מה אמו אלא נאסרה עמו בהרבעה נאסרה עמו בבשול זהו תחלתו של ק״ו ויש להקשות מה לאמו שכן נאסרה ליעמוד עמו ביום אחד ולהכי נקט מעיקרא דדינא פירכא משום דפעמים מקשה על סוף הדין כגון דקתני סיפא פרה ורחל שנאסרו עמו בהרבעה אין דין שנאסרו עמו בבשול זהו סוף הדין ואם היה מקשה ואומר בהמה ממאה תוכיח שנאסרה עמו בהרבעה ולא נאסרה עמו בבשול זהו סוף הדין ולא תתמה על פרה ורחל כו׳ זו היא פירכא על סוף הדין : חלב אחותו גדולה מנין • אלא בהרבעה ולא נאסרה עמו בבשול אלא תתמה על פרה ורחל כו׳ זו היא פירכא על סוף הדין : חלב אחותו גדולה מנין • אלא שמעת דהייט פרה שהיא מין גדול הוא ומהאי קרא גופיה דרשי והנה אחריתא הוא ולישנא הוא דשני ועוד דלא נפקא ליה פרה ורחל מיעורא דחד קרא אלא פרה לחודה דמלוקה מן הגדי בשני חיטוקין אלא דנאסרה עמו בהרבעה ואלא דאין נכנסת עמו לדיר להתעבר אבל רחל נכנסת עמו לדיר להתעבר דהא מעבר בקר ואלאן כתיב (ויקרא כז) וכל אלאן במשמע לא נפקא ליה מיניה שהאסר עמו בבשול הלכך ליף ברישא פרה והדר אחיא ליה רחל בהאי הוה דלקמן בקר אינו נכנס עם הלאן להתעבר בפרק בתרא דבכורות (דף מ.) : ומה אמו • שאינה מלוקה ממנו לענין מעבר דהא מינה היא ואע״פ שכבר ילדה עדיין היא ראויה ליכנס עמו לדיר להתעבר דגדייה יולדת בתוך שנתה ונכנסת עם בנה לדיר להתעבר כשעדיין לא נכנסה להתעבר בבכורות (דף כ:) גדייה שילדה שלא בעת וכל בעתיה ילדו שלא [שלא] טלא נכנסות לדיר להתעבר ואפ״ה חלקה הכתוב ממנו לאוסרה עמו בבשול : אחותו גדולה • פרה שאינה נכנסת כו׳ : תלמוד לומר בחלב אמו • קרא יחידה לרבויי כל חלב וממילא איתרבאי פרה דאשכחן דנחלקה ממנו לענין מעבר היחלק ממנו לבשול : אחותו קטנה • רחל : מביניא • מאמו ומאחותו גדולה : תיתי מאמו • דמה אמו שלא נאסרה עמו בהרבעה נאסרה עמו בבשול אחותו קטנה שנאסרה עמו בהרבעה אינו דין שנאסרה עמו בבשול : מה לאמו כו׳ : מאמו ומאחותו קטנה ומאלי הדין שהרי אין להשיב עליו והכי דיינן מה אמו שנכנסת עמו לדיר לא הכי אחותו גדולה לא כל שכן וכי פרכת מה לאמו שכן נאסרה עמו בשחיטה תאמר באחותו גדולה אחותו קטנה תוכיח ומן ליכא למיפרך מה לאחותו קטנה שכן לא נכנסה כו׳ אלמא מפלגי דינא נפקא לן כך שמעתי וקשיא לי היכי נימא אחותו קטנה תוכיח הא אכתי לא קיימא לן אחותו קטנה לאיסורא ואני שמעתי דהכי פריך מאי חזית לאחותו גדולה נפקא לן מקרא אחותו קטנה מביניא תיפוק ליה לאחותו קטנה מרבויא דקרא וגדולה מביניא וקשיא לי אדא דמסתברא קרא כי רבי לאחותו גדולה לאיסורא

כיון דעל אכילה לא לקי אבישול נמי לא לקי ואיכא דאמרי אבישול כולי עלמא לא פליגי דלקי כי פליגי באכילה מאן דאמר אינו לוקה דהא אין איסור חל על איסור ומאן דאמר לוקה להכי אפקה רחמנא לאכילה בלשון 'בישול' כיון דאבישול לקי אאכילה נמי לקי ואיבעית אימא מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי, מיתיבי *המבשל *במי חלב פטור, דם שבשלו בחלב פטור, *העצמות והגידים והקרנים והטלפים שבשלן בחלב פטור, הפגול והנותר והטמא שבשלן בחלב חייב, האי תנא סבר *איסור חל על איסור. המבשל במי חלב פטור מסייע ליה לריש לקיש דתנן *מי חלב הרי הן כחלב *המחל דרי הוא כשמן אמר ריש לקיש לא שנו אלא להכשיר את הזרעים אבל לענין 'בישול בשר בחלב' מי חלב אינו כחלב. תנו רבנן בחלב אמו אין לי אלא בחלב אמו, בחלב פרה ורחל מנין אמרת קל וחומר: ומה אמו שלא נאסרה עמו בהרבעה נאסרה עמו בבשולו, פרה ורחל שנאסרו עמו בהרבעה אינו דין שנאסרו עמו בבשולו תלמוד לומר בחלב אמו והא למה לי קרא הא אתיא ליה? אמר רב אשי משום דאיכא למימר מעיקרא דדינא פירכא מהיכא קא מייתית לה מאמו מה לאמו שכן נאסרה עמו בשחיטה תאמר בפרה שלא נאסרה עמו בשחיטה, תלמוד לומר בחלב אמו תניא אידך בחלב אמו אין לי אלא בחלב אמו, בחלב אחותו גדולה מנין? אמרת ק״ו ומה אמו שנכנסה עמו לדיר להתעשר נאסרה עמו בבשול, אחותו שלא נכנסה עמו לדיר להתעשר אינו דין שנאסרה עמו בבשול, תלמוד לומר בחלב אמו והא למה לי קרא הא אתיא ליה? אמר רב אשי משום דאיכא למימר מעיקרא דדינא פירכא מהיכא קא מייתית לה מאמו, מה לאמו שכן נאסרה עמו בשחיטה תאמר באחותו גדולה שלא נאסרה עמו בשחיטה, תלמוד לומר בחלב אמו אשכחן אחותו גדולה, אחותו קטנה מנין? אתיא מביניא מהי תיתי מאמו מה לאמו שכן נאסרה עמו בשחיטה, אחותו גדולה תוכיח, מה לאחותו גדולה שלא נכנסה עמו לדיר להתעשר, אמו תוכיח, *וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שהוא בשר ואסור לבשל בחלב אף אני אביא אחותו קטנה שהוא בשר ואסור לבשל בחלב, אי הכי אחותו גדולה נמי תיתי מביניא? אין הכי נמי אלא בחלב אמו למה לי? מבעי ליה לכדתניא בחלב אמו אין לי אלא בחלב אמו

היא

עין משפט נר מצוה

קו א ב ג מיי׳ פ״ט מה׳ מאכלות אסורות הלכה ו ז סמג לאוין קמ״ג טור יו״ד סימן פז סעיף ו :

קז ד מיי׳ פ״ו מהלכות שחיטה הלכה ד

קח ה מיי׳ שם הלכה יג :

[תוספתא פ״ח]

[לעיל קיב. ושם]

(מ) ע״ז מ״ב ע״א

[מכילתין פ״ו פ״ט]

[קידושין כ: כתי׳ ושם]

רבינו נרשום

המבשל חלב בחלב . איבעית אימא מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי כלומר פ״ר לוקה אבישול אבל אאכילה לא לקי • ומ״ר אינו לוקה אאכילה דאין איסור חל על איסור אבל אבישול לקי • מיתיבי המבשל במי חלב כו׳ הפגול והנותר דאיסור בשר בחלב חל על פגול ונותר : והמחל שמרים של שמן כו׳ פ״א מוחל שבא תחלה בשחורכין חיתים לעשות שמן מה שבא תחלה כתים הוא ואין שמן נמוך • תאמר בפרה ורחל שלא נאסרה עמו בשחיטה הואיל ואינו נאסרה עמו בשחיטה עם הגדי לא יאסר עמו בבישול ת״ל בחלב אמו כל שיש לו חלב אסר • בחלב אחותו גדולה סגין כגון פרה • אחותו גדולה שלא נאסרה עמו בשחיטה ואסרה עמו בבשול אף אני אומר אחותו קטנה מה לאחותו קטנה כו׳ אי הכי אחותו גדולה נמי תיתי מביניא כו׳ כלומר מאמו מה לאמו שכן נאסרה עמו בשחיטה אחותו גדולה תוכיח שלא נאסרה עמו בשחיטה ואסרה עמו בבשול ואם נקשי מה לאחותו קטנה שלא נכנסה עמו לדיר להתעשר אין אנו יכולין להקשות שהיא נכנסה עמו לדיר להתעשר

בוטא

איסור גזר אמי חלב

שיטה מקובצת

מהגר

א) דהא גדי בטהורה משתעי כראמרן גדי לעיל ב) הלכך אמו״ ג׳ בריתות ראמרינ״ מבריתות נוסח״ מ״תור הפסוקים

תלמוד לומר בחלב אמו • עוד דריש מינה בסמוך היא עצמה בחלבה אמו״ג דשמואל דריש ליה למלויה לעיל (דף קינ:) הכא דריש מבחלב דתרי מיניהו מייתי דהוה מלי למכתב בחלבו ואמאי ידענא דבחלב אמו קאמר כיון דבחד מיניהו הוה כתיבא בחלב אמו ורבי יוסי הגלילי דממעט עוף אחין ט חלב אם מוי״ו דאמר קא דריש : עד

כיון דעל אכילה לא לקי • דאמר מינה אימא לא לקי • אבישול כולי עלמא